

VEKS
Bakkavegur 59
350 Vestmanna

Tórshavn, tann 7. november 2017
J.Nr.: LUM-21- 17/00068-9
(at tilskila í svari)
Tykkara J.nr.

Viðvíkjandi klagu um, at VEKS ikki rættaði seg eftir eini avgerð hjá kærunevndini í almanna- og heilsumálum

A vendi sær 9. august í ár til mín um, at VEKS (kommunala samstarvið millum Vestmanna, Eiði, Kvívík og Sunda kommunur, sum m.a. umsitur eldrarøkt og heimatænastu) ikki hevði rættað seg eftir eini avgerð hjá kærunevndini í almanna- og heilsumálum um, at hann hevði rætt til ansingarsamsýning fyri eitt ávíst tíðarskeið upp á seks mánaðir. Tað snúði seg um eina upphædd upp á áleið 60.000 kr.

VEKS hevði steðgað ansingarsamsýningini, sum klagarin fekk fyri at ansa konu síni, grundað á, at kona klagarans fekk heimatænastuvitjanir tvær reisur um dagin. VEKS metti ikki grundarlag vera fyri at veita ansingarsamsýning, tá heimatænasta varð veitt. Kærunevndin metti hesa avgerðina vera skeiva og gjörði í staðin av, at klagarin hevði rætt til ansingarsamsýningina.

Tá A vendi sær til mín vóru meira enn tríggir mánaðir gingnir, síðani kærunevndin í almanna- og heilsumálum tann 26. apríl 2017 broytti avgerðina hjá VEKS um at steðga ansingarsamsýningini til klagaran. Klagarin hevði einki frætt frá VEKS og hevði ikki fingið ansingarsamsýningina útgoldna.

Kærunevndaravgerðin

Sambært § 12, stk. 1 í løgtingslóg nr. 19 frá 7. apríl 2014 um heimatænastu, eldrarøkt v.m. kunnu kommunurnar taka avgerð um at veita fólki samsýning, sum átaka sær at ansa fólkapensjónisti heima, sum hevur tørv á støðugari røkt og hjáveru (*mín undirstriking*).

Tað er ásett í § 12, stk. 1 í kunngerð nr. 127 frá 17. september 2014 um umsiting av samsýning fyri ansing av eldri og óhjálpmum persónum, at um heimahjálp verður veitt, verður samsýning ikki veitt. Samsýning kann tó veitast í serligum førum, t.d. um talan er um sera røktarkrevjandi

persón, og heimahjálpi ikki kann nøkta tørvin á røkt og hjáveru hjá viðkomandi, jbr. § 12, stk. 2 í kunngerðini.

Tað framgongur av kærunevndaravgerðini, at nevndin metti spurnartekn kunna setast við, hví VEKS bert fyrihelt seg til røktina og ikki tók atlit til, at kona kærarans hevði demens og hevði tørv á støðugari hjáveru.

Nevndin viðmerkti, at samsvar var ikki millum tað tilboð, sum Heimatænastan hjá VEKS veitti, og tann tørvin, sum kærarin hevði, og vísti á, at kona kærarans hevði alzheimers og var komin langt í sjúkuni.

Sum málið var lýst fyri nevndini, helt kærunevndin tað vera staðfest, at kona kærarans eisini hevði tørv á støðugari hjáveru, men at VEKS bert veitti tilboð í mun til røktarpartin. Nevndin dugdi ikki at síggja, at VEKS hevði veitt nakað tilboð í mun til tørvin á støðugari hjáveru, tá avgerðin um at steðga ansingarsamsýningini varð tikin.

Nevndin metti avgerðina hjá VEKS at steðga ansingarsamsýningini á tí grundarlag, at kona kærarans fekk heimahjálpi í umleið 45 minuttir um dagin, vera skeiva og gjørði av, at kærarin skuldi fáa ansingarsamsýning í fyrrnevnda tíðarskeiðinum upp á 6 mánaðir.

Frágreiðing frá VEKS

VEKS hevur greitt mær frá, at kærunevndaravgerðin varð móttikin 2. mai 2017. Av tí, at VEKS metti grundgevingina hjá kærunevndini fyri at broyta avgerðina vera prinsipiella, varð umhugsað at leggja málið fyri Føroya Rætt. Hetta varð tó ikki gjørt. Hvussu nógv hevur verið gjørt burtur úr hesum spurningi sæst tó ikki aftur í skjølunum í málinum.

Í øðrum lagi skuldi støða takast til, um og hvussu mótroknast skuldi í ansingarsamsýningini fyri tað tíðarskeið, sum kona ansarans hevði verið á røktarheimi. Sambært skjølunum í málinum snúði hetta seg um at mótrokna áleið 5.000 kr. av eini upphædd upp á áleið 65.000 kr.

Tað framgongur somuleiðis av frágreiðingini hjá VEKS, at klagarin, samstundis sum hann vendi sær til umboðsmannin, hevði vent sær til advokat, sum hevði latið rættinum stevning í málinum. Stevningin varð tó tikin aftur, tá VEKS um miðjan september rindaði A ansingarsamsýningina.

VEKS staðfestir, at tað tók fyra og ein hálvan mánað at avgreiða málið samsvarandi avgerðini hjá kærunevndini og viðgongur, at málið kundi verið betri handfarið.

Skyldu at fylgja kærunevndaravgerð

Sambært § 20 í løgtingslóg nr. 19 frá 7. apríl 2014 um heimatænastu, eldrarøkt v.m. við seinni broyting kunnu avgerðir um tænar sambært lógini kærast til kærunevndina í Almanna- og

heilsumálum. Hetta er endurtikið í § 15 í kunngerð nr. 127 frá 17. desember 2014 um umsiting av samsýning fyri ansing av eldri og óhjálpmum persónum.

Sambært § 1, stk. 4 í løgtingslóg nr. 47 frá 23. mars 1993 um kærunevnd í almanna- og heilsumálum við seinni broytingum eru avgerðirnar hjá kærunevndini endaligar innan fyrisitingina, t.v.s. at avgerðin kann ikki kærast til annan fyrisitingarlígan myndugleika.

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum gjørði sum nevnt av at seta sína avgerð í staðin fyri avgerðina hjá VEKS.

Ein undirskipaður myndugleiki er bundin av avgerðini hjá einum yvirskipaðum kærummyndugleika og hevur skyldu at akta avgerðina hjá hesum. Hetta er m.a. eisini staðfest í dómi í Føroya rætti (BS 1963/2005). Málið snúði seg um, at Almanastovan saksøkti kærunevndini í almanna- og heilsumálum at viðurkenna, at ein kærunevndaravgerð um einkjupensjón var skeiv. Føroya rættur vísti málinum frá sær. Grundgevingin var í fyrra lagi, at kærunevndin sambært lóg var kærummyndugleiki fyri avgerðir hjá Almanastovuni, og at Almanastovan tískil hevði skyldu at akta avgerðina hjá kærunevndini. Í øðrum lagi metti rætturin ikki, at Almanastovan kundi vísa á at hava ein rættarlígan áhuga í at royna málið.

Bert í teimum serligu førinum, har ein avgerð tikið av einum kærummyndugleika er fongd við eyðsæddum og so mikið grovum feilum, at avgerðin má metast at vera ógildug, hevur ein undirskipaður myndugleiki ikki skyldu at akta avgerðina. Tað er tað einki sum bendir á í hesum máli.

Tá kærunevndin hevði tikið avgerð um, at A hevði rætt til ansingarsamsýning fyri eitt tíðarskeið, sum lá undan avgerðini, fekk A eitt rættarkrav upp á at fáa ansingarsamsýningina útgoldna skjótast gjørligt, og samstundis hevði VEKS eina skyldu til at útgjalda ansingarsamsýningina uttan óneyðugt drál.

Tað er tí als ikki nøktandi, at ansingarsamsýningin ikki varð útgoldin klagaranum fyrr enn knappar fimm mánaðir eftir, at kærunevndin tók avgerð.

Tað framgongur av skjølunum í málinum, at tað partvís eru serligar umberandi umstøður, sum hava longt um avgreiðslutíðina, men møgulig ivamál um upphæddina, sum skuldi mótroknast, ella møguligar ætlanir um at leggja málið fyri rættin kunnu ikki umbera drúgvu avgreiðslutíðina. VEKS kundi útgoldið eina upphædd við fyrivarni fyri neyvari mótrokning, og undir øllum umstøðum kann ikki drálast við útgjaldingini, tí umhugsað verður at stevna kærunevndini í almanna- og heilsumálum. Hetta er eitt mál fyri seg.

Eg haldi tað heldur ikki vera nøktandi, at VEKS ikki svarar mær aftur fyrr enn hálvan annan mánað og tvær áminningar eftir, at eg bað um eina frágreiðing um handfaringina av málinum,

ella at eg ikki fái skjøluni í málinum sendandi fyrr enn hálvantriðja mánað eftir, at eg bað um tey.

Eg fari tí at geva VEKS eina áttalu fyri handfaringina av málinum.

Av tí, at klagarin um miðjan september fekk ansingarsamsýningina, sambært avgerðini hjá kærunevndini í almanna- og heilsumálum, útgoldna, geri eg ikki meira við málið.

Avrit av hesum skrivi er sent klagaranum, stýrinum fyri VEKS og Føroya Kærustovni og verður ein av komandi døgnum almannakunngjørt á heimasíðu okkara www.lum.fo í navnleysum líki.

Vinaliga

Sólja í Ólavsstovu
Løgtingsins umboðsmaður